

جرم استخدام طفل در قطعات نظامی در حقوق جزای افغانستان

محب الله بشری^۱

چکیده

از منظر حقوق جزای افغانستان، استخدام طفل در بخش‌های محاربوی یا خدماتی قطعات نظامی، از طرف مسئولین قطعات نظامی به واسطه اسناد تزویری یا غیر تزویری، جرم است. این جرم از جمله جرائم مطلق است و به مجرد استخدام طفل در قطعات نظامی، محقق می‌شود. این نوشتار بررسی می‌کند که در حقوق جزای افغانستان، جرم استخدام طفل در قطعات نظامی، چگونه جرم‌انگاری شده است. این تحقیق به اعتبار نوعیت خود نظری، به اعتبار موضوع خود حقوقی و به اعتبار ماهیت توصیفی-تحلیلی است. روش گردآوری اطلاعات و داده‌ها، کتابخانه‌ای بوده و از کتاب‌ها و قوانین استفاده شده است. مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق آن است که استخدام طفل در قطعات نظامی به واسطه اشخاص حقوقی و حکمی با استفاده از اسناد تزویری یا غیر تزویری در حقوق جزای افغانستان، مطابق احکام کُد جزای مصوب سال ۱۳۹۶ افغانستان، جرم دانسته شده و برای آن مجازات مقرر شده است.

کلیدواژه‌ها: جرم، جرم استخدام، استخدام طفل، قطعات نظامی، افغانستان

۱. ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دیپارتمنت حقوق، دانشکده فقه و حقوق، جامعه المصطفی العالمیه (نماینده افغانستان)، کابل، افغانستان. ایمیل: muhibullahbashari@gmail.com

مقدمه

شرایط دشوار و پیچیده افغانستان و تأثیرات سوء چندین دهه جنگ داخلی، بحران‌های سیاسی و اجتماعی گوناگون، جامعه ما را متضرر کرده و از جمله، برای اطفال این سرزمین زمینه تعلیم و تربیت مساعد نبوده است. لذا اطفال در ساحات نظامی و جنگی جذب شده‌اند و به کار پرداخته‌اند. خوشبختانه قانون‌گذار به خاطر حمایت از کودکان، استخدام طفل در قطعات نظامی را جرم‌انگاری و برای مرتکبان آن مجازات پیش‌بینی کرده است. افزون بر این ماده ۵۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۲، در خصوص حمایت از اطفال چنین صراحت دارد: «خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می‌دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد. دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالأخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می‌کند».

از حکم ماده فوق‌الذکر چنین استنباط می‌شود که خانواده رکن اساسی و مستقل جامعه را تشکیل می‌دهد و دولت مکلف است که از خانواده حمایت کند. دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی مادر و اطفال مطابق احکام شریعت اسلامی، تدابیر لازم را اتخاذ می‌کند تا جامعه سالم داشته باشیم. طفل واقعا محتاج تربیت و حمایت والدین است. هر قدر طفل به شکل درست و سالم تربیت و حمایت شود، به همان اندازه یک جامعه خوب و خانواده سالم به بار خواهد آمد. اطفال به لحاظ سنی از قدرت فیزیکی و ذهنی پایینی برخوردارند، ولی از قدرت رشد و نمو بالایی بهره‌مند هستند. رشد و انکشاف فکری و جسمی طفل، در چوکات قوای ارثی و زیستی صورت می‌گیرد. رشد فکری طفل وابسته به محیط خانوادگی، مدرسه، مکتب و اجتماع است؛ زیرا محیط زیست طفل، تأثیر مستقیم بر روح و روان وی دارد. اطفال به دلیل آن که قادر به دفاع از خود نیستند، آسیب‌پذیر و محتاج پرورش و حمایت خانواده‌اند و نیاز به مراقبت‌های ویژه دارند. نظام طبیعت، این وظیفه و مسئولیت را به دوش خانواده و جامعه گذاشته است. لذا در بخش اول این مقاله، مفاهیم بعضی کلمات وابسته به جرم استخدام طفل در قطعات نظامی تشریح شده

و در بخش های بعدی آن مبانی، مصادیق و مجازات آن مورد پژوهش قرار می گیرد.

۱. مفاهیم

در این بخش به توضیح بعضی اصطلاحات که در این مقاله مورد استفاده قرار گرفته اند و ممکن است معناهای متفاوتی را افاده کنند، پرداخته می شود.

۱-۱. جرم

جرم واژه عربی بوده و در لغت به معنای گناه و ارتکاب عمل ناپسند است. در انگلیسی به آن crime می گویند. در اصطلاح حقوق جزا، عبارت است از رفتار و کرداری که مخالف نظم اجتماعی بوده و مرتکب آن قابل مجازات پنداشته می شود.

دانشمندان حقوق جزا، در مورد ارائه تعریفی مشخص برای کلمه جرم، توافق نظر ندارند؛ زیرا ارائه تعریف واحد و مشخص برای جرم کار دشوار است. ماده ۲۷ کد جزا، مصوب ۱۳۹۶، جرم را چنین تعریف می کند: «جرم عبارت از ارتکاب یا امتناع از عملی است که مطابق احکام این قانون جرم شناخته شده، عناصر آن مشخص و برای آن مجازات یا تدابیر تأمینی تعیین گردیده باشد».

برخی در تعریف جرم گفته اند: «جرم عملی است که قانون آن را از طریق تعیین کیفر منع کرده باشد». (جعفری لنگرودی، ۱۳۸۰: ۱۲۰) یا عملی که قانون آن را منع کرده یا ترک عملی که قانون آن را لازم الاجرا دانسته و تخطی از آن را قابل مجازات پنداشته است. (ستانکزی، ۱۳۸۷: ۹۵)

۲-۱. منع

منع در لغت عبارت از بازداشتن کسی از کاری یا چیزی (عمید، ۱۳۸۰: ۳۰۰) و در اصطلاح حقوق جزا، عبارت از بازداشتن یا جلوگیری کردن کسی از کاری یا چیزی است.

۳-۱. استخدام

کلمه استخدام به معانی ذیل آمده است:

۱. کسی را برای خدمت خواستن، در برابر پرداخت حقوق معین؛ ۲. گماشته شدن

به شغلی. (عمید، ۱۳۸۰: ۲۰۰) استخدام در اصطلاح حقوقی عبارت از مجموعه قواعد و مقرراتی است که طی آن کارمند و کارفرما موظف به ارائه خدمات و اخذ مزد بوده و شخص استخدام شده برای انجام اموری که در لایحه وظایف وی ارائه شده است، به کار گماشته می شود.

۴-۱. طفل

طفل یا کودک، پسر یا دختر خردسال را گویند. (عمید، ۱۳۸۸: ۷۸۴) به عبارت دیگر طفل شخصی است که سن هفت سالگی را تکمیل نکرده باشد. (ستانکزی و سایرین، ۱۳۸۷: ۱۶۹) ماده ۹۵ کد جزای افغانستان، در تعریف طفل چنین گفته است: «طفل به شخصی اطلاق می گردد که هجده سالگی را تکمیل نکرده باشد».

۵-۱. قطعات نظامی

قطعه نظامی تشکیلاتی است که در چوکات وزارت های دفاع ملی، امور داخله، ریاست عمومی امنیت ملی و سایر ادارات دارای تشکیلات نظامی، مطابق اسناد تقنینی مربوط به انجام فعالیت های محاربوی، امنیتی یا حمایتی موظف باشد.

۲. مبانی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی

ماده ۵۴ قانون اساسی افغانستان، در مورد مبانی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی، چنین گفته است: «خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد. دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالأخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند».

از حکم ماده فوق الذکر چنین استنباط می گردد که خانواده رکن مستقل و اساسی یک جامعه را تشکیل می دهد و دولت مکلف است که از خانواده، مخصوصاً اطفال حمایت کند؛ زیرا سرنوشت و آینده یک جامعه به چگونگی رشد، تربیت و بالندگی اطفال آن وابسته است. به نظر می رسد قانون گذار این عمل را با توجه به نظریه پدرسالاری و نیز اخلاقیات جامعه جرم انگاری کرده است. به این معنا که از یک

طرف سعی کرده است اطفال را حمایت کند و از طرف دیگر خواسته است جلو سوءاستفاده از اطفال را در قطعات نظامی بگیرد و این درواقع، ریشه در اخلاقیات جامعه دارد.

معمولاً جرائم با ارکان و عناصر اصلی آن توضیح داده می‌شود. به طور عموم جرائم دارای سه رکن یا عنصر است: عنصر قانونی، عنصر مادی و عنصر معنوی. هیچ جرمی بدون این سه رکن، محقق نمی‌شود. این عناصر سه‌گانه عمومی هر جرم، به شمول عناصر اختصاصی هر جرم در بخش عناصر متشکله جرم فوق‌الذکر بررسی خواهد شد.

۱-۲. عنصر قانونی

عنصر قانونی جرم به این مفهوم است که قانون‌گذار باید رفتاری را جرم شناخته و برای آن مجازات تعیین کرده باشد. عنصر قانونی از جمله عناصر عمومی جرم به شمار می‌رود؛ زیرا بدون موجودیت آن نمی‌توان عمل یا رفتاری را جرم تلقی و مرتکب آن را مجازات کرد. برای شناخت عمل یا ترک عملی که قابل مجازات دانسته می‌شود، باید سراغ متن قانون رفت و خود را از متن قانون آگاه ساخت. موجودیت فعل اجرایی یا امتناعی در متن قانون، به این معنا است که قانون در موردش صراحت دارد و عنصر عمومی جرم تحقق پیدا کرده است.

اصل قانونی بودن جرم، یکی از شرایط تحقق عنصر قانونی جرم دانسته می‌شود؛ یعنی تا زمانی که یک رفتار در قانون جرم پنداشته نشده باشد و برای آن جزا تعیین نشده باشد، نمی‌توان آن را جرم دانست. جرم باید مطابق نص قانون باشد و همه شرایط و رفتار مجرمانه در قانون باید پیش‌بینی شده باشد. رعایت اصل قانونی بودن جرم و جزا، سبب قوت و اعتبار بیشتر قوانین اجتماعی و ترس از تطبیق مجازات، سبب جلوگیری از ارتکاب جرم می‌شود. افزون بر آن توضیح و درک بهتر اعمال غیرقانونی، امکان آن را فراهم می‌سازد تا اشخاص بدون ترس و هراس به ارتکاب اعمال مباح اقدام کنند. رعایت اصل قانونی بودن جرم در تطبیق و رعایت عدالت نیز مفید واقع می‌شود.

در مواد ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷ و ۶۰۸ کُد جزای افغانستان، از جرم بودن استخدام طفل در قطعات نظامی و از مجازات آن بحث شده و استخدام طفل در قطعات نظامی به واسطه اسناد تزویری جرم دانسته شده است. استخدام کننده، مطابق مواد ۴۳۶ و ۴۳۷ کُد جزا، مجازات می شود. قانون منع استخدام اطفال در قطعات نظامی افغانستان (مصوب ۱۳۹۳)، بعد از تصویب مجلسین شورای ملی، توسط فرمان شماره ۴۵ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۷ ریاست جمهوری اسلامی افغانستان توشیح شده بود، به این معنا صراحت دارد. مواد قانون مذکور چنین است: ماده اول مبنا و منظور وضع، ماده دوم اصطلاحات، ماده سوم منع استخدام، ماده چهارم مجازات، ماده پنجم استخدام اطفال در قطعات نظامی به واسطه اسناد تزویری، ماده ششم انفکاک و ماده هفتم انفاذ این قانون.

بر اساس ماده ۶۰۵ کُد جزای افغانستان، استخدام طفل در قطعات نظامی جرم پنداشته شده و مرتکب آن را مستوجب مجازات دانسته اند. متن ماده فوق الذکر چنین است: «شخصی که طفل را در خدمات نظامی جذب و یا در کارهای خدماتی جزو تام های نظامی از آن ها استفاده نماید مرتکب جرم گردیده، مطابق احکام این فصل، مجازات می گردد».

از حکم ماده فوق الذکر چنین استنباط می شود که مقنن، استخدام طفل را به واسطه هر شخص (حقیقی یا حکمی) که صورت گرفته باشد، جرم انگاری و برای مرتکب آن مجازات پیش بینی کرده است.

۲-۲. عنصر مادی

عنصر مادی جرم، آن است که فعل، عملاً و مادّاً اجرا شده باشد یا حداقل به اجرای آن شروع شده باشد. عنصر مادی جرم به دو شکل آشکار می شود: ۱. به شکل یک عمل تکمیل شده؛ مانند قتل، سرقت، حریق و غیره؛ ۲. به شکل یک عمل تکمیل نشده؛ مانند حالت تشبث به جرم. تشبث به جرم به دو نوع است: اول حالت شروع به جرم و دوم انصراف غیرارادی. (دانش، ۱۳۹۳: ۱۷۳)

ماده ۳۳ کُد جزای افغانستان، در مورد عنصر مادی جرم چنین گفته است: «عنصر

مادی جرم عبارت است از ارتکاب عمل مخالف قانون یا امتناع از اجرای عملی که قانون به آن حکم نموده است؛ به نحوی که ارتکاب یا امتناع منجر به نتیجه جرمی گردیده و رابطه سببیت میان عمل و نتیجه موجود باشد».

از توضیحات فوق روشن می شود که تمام اعمالی که به شکل اجرایی یا امتناعی، مخالف قانون باشد، با دو شرط منجر شدن به نتیجه و وجود رابطه سببیت میان عمل و نتیجه مجرمانه، جرم پنداشته می شود. در حقیقت عنصر مادی تجسم خارجی و مادی جرم بوده و پیکره اصلی جرم را تشکیل می دهد.

عنصر مادی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی، جذب کردن طفل در خدمات نظامی است که هدف از آن، یا اشتراک طفل در فعالیت های نظامی و استفاده از اسلحه مختلف النوع و وسایل جنگی است، یا استفاده از طفل در بخش های خدماتی، قطعات نظامی و خدمت به نظامیان؛ مانند تهیه اعاشه و اباته آنها است.

۳-۲. عنصر معنوی

عنصر معنوی جرم که به نام عنصر اخلاقی و روانی جرم نیز یاد می شود، یکی از جمله عناصر عمومی اصلی تشکیل دهنده جرم به شمار می رود. بدون موجودیت این عنصر جرم به وجود نمی آید. صرف موجودیت حکم قانون مبنی بر ذکر رفتار مجرمانه یا موجودیت تظاهر خارجی یا نتیجه جرمی برای جرم دانستن یک عمل کافی نیست، بلکه تقاضای موجودیت عنصر معنوی نیز لازم و ضروری است.

رفتار انسان، زمانی جرم تلقی می شود که عناصر عمومی جرم تحقق یابد. به عبارت دیگر علاوه بر عناصر قانونی و مادی برای جرم دانستن رفتاری، موجودیت عنصر معنوی نیز ضروری دانسته می شود. برای آن که عملی جرم محسوب شود، لازم است اولاً از طرف قانون به عنوان جرم پیش بینی و مجازاتی برای آن مقرر شده باشد (عنصر قانونی)؛ ثانیاً فعل یا ترک فعل در شرایط خاص باشد (عنصر مادی)؛ ثالثاً عمل با قصد مجرمانه و تقصیر جزایی صورت گرفته باشد (عنصر معنوی). (رسولی، ۱۳۹۹: ۳۴۰) بنابراین عنصر معنوی جرم آن است که مرتکب، عملی را آگاهانه و برخلاف قانون، در حالی که بر آن مجازات تعیین شده است، انجام دهد.

حقوقدانان برای عنصر معنوی جرم، دو رکن در نظر گرفته‌اند: یکی اراده ارتکاب جرم و دیگری قصد مجرمانه یا خطای جزایی. بنابراین عنصر معنوی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی، داشتن علم و داشتن قصد جرمی است. اگر شخص مرتکب با وصف داشتن علم به طفل بودن شخص، وی را استخدام کند، جرم محقق شده است. اگر شخص استخدام‌کننده از طفل بودن شخص استخدام‌شونده آگاهی و علم نداشته باشد، جرم تحقق پیدا نمی‌کند. نکته دوم این است که مرتکب قصداً و عمداً طفل را در قطعات نظامی جذب و از وی استفاده کرده باشد.

۳. استخدام طفل در قطعات نظامی با استفاده از اسناد تزویری

اگر اشخاص حقوقی یا حقیقی خصوصاً مسئولین قطعات نظامی، طفل را با استفاده از اسناد تزویری در قطعات نظامی، استخدام کنند، عملشان جرم بوده مطابق ماده ۶۰۷ کد جزا مسئول پنداشته می‌شود و قابل مجازات هستند. ماده ۶۰۷ کد جزا در این رابطه چنین گفته است: «شخصی که زمینه استخدام طفل را با استفاده از اسناد تزویری در قطعه نظامی فراهم نماید، به جزای تزویر مندرج این قانون، محکوم می‌گردد». از حکم ماده فوق چنین استنباط می‌شود که اگر طفل بر اساس اسناد تزویری در یکی از قطعات نظامی استخدام شود، شخصی که زمینه استخدام طفل در قطعات نظامی را مساعد کرده است، مطابق احکام فصل هفتم باب چهارم کد جزا، به مجازات محکوم می‌شود. توضیحات این مطلب در بخش عنصر قانونی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی با استفاده از اسناد تزویری، بیان می‌شود.

۱- ۳. عنصر قانونی

در ماده ۶۰۷ کد جزای افغانستان، در مورد استخدام طفل در قطعات نظامی با استفاده از اسناد تزویری، چنین آمده است: «شخصی که زمینه استخدام طفل را با استفاده از اسناد تزویری در قطعه نظامی فراهم نماید، به جزای تزویر مندرج این قانون محکوم می‌گردد». از حکم ماده فوق‌الذکر چنین استنباط می‌شود که اگر طفل مطابق اسناد تزویری در یکی از قطعات نظامی استخدام گردد، شخصی که زمینه

استخدام طفل را به واسطه اسناد تزویری فراهم کرده است، مطابق ماده ۴۳۷ کُد جزا مجازات می‌شود. ماده ۴۳۶ کُد جزا در مورد جرم تزویر چنین گفته است: «تزویر عبارت است از ساختن نوشته، سند، ساختن مهر، امضا، خراشیدن، یا تراشیدن یا قلم خور ساختن، الحاق، یا محو یا اثبات یا سیاه کردن یا تقدیم تأخیر سندی نسبت به تاریخ حقیقی یا الصاق نوشته‌ای به نوشته دیگر یا به کار بردن مهر دیگران بدون اجازه صاحب آن به قصد تقلب».

۲-۳. عنصر مادی

عنصر مادی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی، فراهم کردن زمینه استخدام طفل در قطعات نظامی با استفاده از اسناد تزویری است. این جرم از جمله جرائم مطلق به شمار می‌رود و مقید به نتیجه نیست؛ یعنی به مجرد استخدام طفل در قطعات نظامی با استفاده از اسناد تزویری، جرم محقق می‌شود.

۳-۳. عنصر معنوی

عنصر معنوی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی، علم و قصد است. به این معنا که شخص استخدام‌کننده با وصف آگاه بودن و داشتن علم به تزویری بودن اسناد، قصداً و عمداً آن سند تزویری را به خاطر مساعد کردن زمینه استخدام اطفال در قطعات نظامی استفاده می‌کند. اگر شخص به تزویری بودن اسناد علم نداشته باشد و از تزویر بودن آن، آگاه نباشد و آن اسناد را برای پروسه استخدام طفل در قطعات نظامی استفاده کند از این حکم مستثنا است.

۴. استحصال وظیفه از طفل در قطعات نظامی

استحصال وظیفه از طفل در قطعات نظامی، حاصل کردن و به دست آوردن منفعت از طفل به نفع اداره است. این موضوع در ماده ۶۰۸ کُد جزای افغانستان چنین آمده است: «هرگاه مسئول قطعه نظامی با وجود علم، به استحصال وظیفه از طفل در قطعه نظامی ادامه دهد، به حبس قصیر محکوم می‌گردد». در ذیل به عناصر و ارکان این جرم می‌پردازیم:

۱- ۴. عنصر قانونی

در ماده ۶۰۸ کُد جزای افغانستان چنین تذکر داده شده است: «هرگاه مسئول قطعه نظامی با وجود علم، به استحصال وظیفه از طفل در قطعه نظامی ادامه دهد، به حبس قصیر محکوم می‌گردد». از حکم این ماده استنباط می‌شود که قانون‌گذار در این ماده احوالی را تحت بررسی و تحقیق قرار داده است که یک کودک به نحوی از انحاء قبلاً در یک قطعه از قطعات نظامی استخدام شده باشد و مسئول قطعه نظامی بعد از حصول علم به طفل بودن شخص استخدام‌شده باید استحصال وظیفه از طفل را قطع کند. اگر با وصف داشتن علم به طفل بودن شخص استخدام‌شده به استحصال وظیفه از وی ادامه دهد، عمل وی جرم است و وی مستوجب مجازات پنداشته می‌شود.

۲- ۴. عنصر مادی

عنصر مادی این جرم، استحصال وظیفه در قطعه نظامی از طرف مسئول قطعه با وصف داشتن علم به طفل بودن شخص استخدام‌شده است. این جرم مقید به نتیجه است و تا وقتی که از طفل استحصال وظیفه صورت نگرفته باشد مسئول قطعه نظامی شامل حکم این ماده نمی‌شود. مسئله دیگر در عنصر مادی این جرم این است که مسئول قطعه نظامی با وصف داشتن علم به این مطلب، به استحصال وظیفه از طفلی که در قطعه نظامی استخدام شده ادامه بدهد. با این دو شرط جرم به شکل کامل محقق می‌شود.

۳- ۴. عنصر معنوی

عنصر معنوی این جرم، علم و قصد است. به این توضیح که مسئول قطعه نظامی به طفل بودن شخص استخدام‌شده علم داشته باشد و با وصف داشتن علم به استحصال وظیفه از طفل در قطعه نظامی ادامه دهد. از متن ماده قانونی مربوطه چنین استنباط می‌شود که طفل قبلاً به شکلی از اشکال در یک قطعه نظامی جذب شده است و مسئول قطعه متوجه می‌شود که شخص استخدام‌شده طفل است. در این

حالت مسئول قطعه باید استحصال وظیفه از طفل را قطع کند. اگر بعد از داشتن علم به طفل بودن شخص استخدام شده به استحصال وظیفه ادامه دهد، مطابق حکم ماده فوق‌الذکر مجازات می‌شود.

۵. مجازات استخدام‌کننده طفل در قطعات نظامی

ماده ۶۰۶ کد جزای افغانستان، در مورد مجازات استخدام‌کننده طفل در قطعات نظامی چنین گفته است: «هرگاه مسئول قطعه نظامی، طفل را در قطعه نظامی استخدام نماید، به حبس قصیر محکوم می‌گردد». از این ماده استنباط می‌شود که استخدام طفل در قطعات نظامی ممکن است مستقیماً از طرف مسئول قطعات نظامی باشد و ممکن است از طرف مؤسسه خدماتی باشد. تفاوتی نمی‌کند که طفل به منظور اشتراک در فعالیت‌های نظامی شامل وظیفه شده باشد یا به منظور کار در بخش خدماتی قطعات نظامی. در ماده ۶۰۵ کد جزای افغانستان این عمل جرم‌انگاری شده است. طبق ماده ۶۰۶ این قانون، هرگاه مسئولین قطعات نظامی طفل را در قطعات نظامی استخدام کنند، مسئول و مستوجب مجازات به حبس قصیر شناخته می‌شوند. بر اساس ماده ۱۴۶ کد جزا حبس قصیر، از سه ماه تا یک سال است.

نتیجه‌گیری

استخدام طفل در قطعات نظامی در حقوق جزای افغانستان جرم است. این جرم زمانی اتفاق می‌افتد که مسئولین قطعات نظامی با اسناد تزویری یا غیر تزویری، طفلی را در بخش‌های محاربوی یا خدماتی قطعات نظامی استخدام کنند. این جرم از جمله جرائم مطلق است و به مجرد استخدام طفل در قطعات نظامی تحقق پیدا می‌کند. طفل در حقوق جزای افغانستان شخصی است که سن ۱۸ سالگی را تکمیل نکرده باشد. در ماده ۵۴ قانون اساسی افغانستان در مورد مبانی جرم استخدام طفل در قطعات نظامی چنین آمده است: «خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می‌دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد. دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و

روحی خانواده، بالأخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می‌کند».

همچنین ماده ۶۰۵ کُد جزای افغانستان، استخدام طفل در قطعات نظامی را جرم پنداشته و مرتکب آن را مستوجب مجازات دانسته است. متن ماده فوق‌الذکر چنین است: «شخصی که طفل را در خدمات نظامی جذب یا در کارهای خدماتی جزو تام‌های نظامی از آن‌ها استفاده نماید، مرتکب جرم گردیده و مطابق احکام این فصل، مجازات می‌گردد». از حکم ماده فوق‌الذکر چنین استنباط می‌شود که مقنن استخدام طفل را به واسطه هر شخص (حقیقی یا حکمی) که صورت گرفته باشد، جرم‌انگاری و برای مرتکب آن مجازات پیش‌بینی کرده است. کُد جزای افغانستان، برای طفل، سن پایین‌تر از هجده سالگی را تعیین کرده است.

استحصال وظیفه از طفل در قطعات نظامی، حاصل کردن و به دست آوردن منفعت از طفل به نفع اداره را گویند. این موضوع در ماده ۶۰۸ کُد جزای افغانستان، چنین آمده است: «هرگاه مسئول قطعه نظامی با وجود علم، به استحصال وظیفه از طفل در قطعه نظامی ادامه دهد، به حبس قصیر محکوم می‌گردد». ماده ۶۰۶ کُد جزای افغانستان، نیز برای استخدام‌کننده طفل در قطعات نظامی، حبس قصیر را به‌عنوان جزا تعیین کرده است. بر اساس ماده ۱۴۶ کُد جزا مدت حبس قصیر از سه ماه تا یک سال است.

فهرست منابع

الف. کتب

۱. جعفری لنگرودی، محمدجعفر، (۱۳۸۸)، مبسوط در ترمینولوژی حقوق، چاپ ۴، تهران: کتابخانه گنج دانش.
۲. دانش، حفیظ الله، (۱۳۹۳)، حقوق جزای عمومی، چاپ اول، کابل: انتشارات سیرت.
۳. رسولی، محمد اشرف، (۱۳۹۹)، حقوق جزای عمومی، چاپ دوم، کابل: نشر واژه.
۴. ستانکزی، نصرالله و دیگران، (۱۳۸۷)، قاموس اصطلاحات حقوقی، چاپ اول، کابل: تمویل و چاپ توسط پروژه امور عدلی و قضایی افغانستان، اداره انکشافی بین‌المللی ایالات متحده آمریکا (USAID)
۵. عمید، حسن، (۱۳۸۸)، فرهنگ فارسی عمید، چاپ اول، تهران: انتشارات فرهنگ‌نما.
۶. معین، محمد، (۱۳۸۷)، فرهنگ فارسی معین، چاپ اول، تهران: انتشارات فرهنگ‌نما.

ب. قوانین

۷. قانون اجرای جزایی افغانستان، مصوب ۱۳۹۳.
۸. قانون اساسی افغانستان، مصوب ۱۳۸۲.
۹. قانون رسیدگی به تخلفات اطفال، مصوب ۱۳۸۳.
۱۰. قانون مدنی افغانستان، مصوب ۱۳۵۵.
۱۱. قانون منع استخدام اطفال در قطعات نظامی افغانستان، مصوب ۱۳۹۳.
۱۲. کُد جزای افغانستان، مصوب ۱۳۹۶.

